

ANY IV

NÚM. 137

BARCELONA 10 ABRIL 1891

SETMANARI CATALÀ

10 CENTIMS lo número

Matilde Rodríguez

L' ABRIL

os homes moltes vegades nos queixem per vici, y malehim lo que 'ns convé y desitjem lo que 'ns té de perjudicar.

Cada dia 'n veyem d' aquells que ab l' afany de figurar s' enfilan á llocs que 'ls hi venen grans y no mes fan que papers.... d' estrassa, per embolicarhi 'l seu descrédit.

D' altres n' hi ha que somian en tenir diners, y 'l dia que 'n tenen se 'ls malgastan en perjudici de la seva salut.

Aixís mateix, trobantnos en lo més d' Abril, sapiguent que 'ns trobém en plena Primavera, que 'l dia 20 de Mars vá desbancá al Ivern, y pensant en que es lo mes de las rosas, nos esclamém si no fá bon temps, si 'l cel no 's mostra rialler, si no gosém d' una temperatura abonansada, sense considerar lo perjudicial que fóra 'l que 's cumplissen los nostres desitjos.

Quan en Abril sentim fret, ¿ahont es la Primavera? esclamém ab estranyesa; y aixó no deuría estranyarnos poch ni gens, perque es lo natural.

Los adagis, aquellas sentencias del poble de que ningú 'n sab l' autor perque en remotas épocas nasqueren espontáneament, ja 'ns diuhen que aquest mes acostuma á esser fret y 'ns donan aquest consell higiénich: "per l' Abril, no te 'n toques fil".

¿Per qué donchs, tenim d' estranyarnos de que en Abril fassi fret, si está en la conciencia del poble que té de ferne?

Voldriam en aquest mes lo cel seré y sabém que "per l' Abril, cada gota 'n val mil,, y que 'l llibre de l' esperiencia diu al pagès: "si trona fort en Abril, prepara cups y barrils".

De manera que per l' agricultura, que es la mare de l' industria, hauríam de desitjar qu' en lo mes d' Abril ploqués á tort y á dret, encara qu' aixó fés que la temperatura 's mantingués baixa.

Pero ¡cal inconscientment nos cridem lo mal, volguent que 'l fret y 'ls dias plujosos acabin per Sant Joseph. No hi contém en que "si no plou per Sant Jordi, tururut ordi,, y 'ns fastigueixém de tenir de treure 'ls parayguas ó d' embolcarnos ab los xubasqueros en aquest més de l' hermosa Primavera.

Tots aquestos adagis y d' altres que 'n podríam citar referents al mateix mes, son tan vells com l' aná á peu, y ab aixó es una ilusió que 's fan aquells que perque senten fret y 's queixan de las plujas en Abril, diuhen que 'ls temps han cambiat y que avans era més riallera aquesta estació del any.

Ja veig de que vé tot aixó. Com que en aquesta época poncellan las flors y 'ls arbres brotan y floreixen, los poetas la pintan ab los colors mes brillants que troban en la paleta de la seva imaginació, y tothom pren per real la fama poética de la primavera y 's sorpren de no veure 'l sol esplendent, de no aspirar las *dolsas orejadas matinals* y de no sentir las *suaus bri-*

sas de la vesprada que plenas del aroma que han recullit de las rosas dels jardins y de las violas dels prats, corren joganeras dessota de l' *inmensa volta estrellada*.

No, no; en aquest punt, quí vulgui creure als poetas no fará may carrera, perque á cada moment los desenganyans li farán caure las alas del cor.

Me faig cárrech de que alguns dels meus amables lectors serán fredolichs y 's veurán molestats pel fret que en aquest més fassi; pero 'ls hi tinch de dir com aquell: ho sento, pero no puch plorar.

Aconsolinse tenint present aquell ditxo, que quan ell ho diu ell sabrá 'l perquè: *Abril fret, dona pa y vi*.

CONRAT ROURE.

LES GESTES DEL COMTE NYIGO

(Poema humorístich)

Acabament del Cant III y últim.

VII.

Aixís deya 'l paper; lo Comte ab ira va llegirlo plorant, mitx extremintse, y son rostre groguench ab la guspira de formidable foch aná cubrintse. Altra volta 'l paper ab rábia mira é llur boca somriu, fèra va obrintse, llensa un crit vigorós frasses estranyas é cau als peus del llit é 's fá dos banyas.

VIII.

Quan de terra 'ls seus patjes lo culliren n' era ja molt entrat lo següent día é veren ab greu dol que l' hi fugiren la memoria é talent qu' avans tenia. Los seus braus mesnaders tots s' estremiren al sebre llur pacífica mania consistent en cantar l' «Euarant Coeli» barrejat ab 'ls goigs de Sant Corneli.

IX.

Ha passat un any just. Na Llúcia hermosa de son rostre ha perdut ja la blanchura, sa pell es ennegrida é tant rasposa que ningú quan la veu lo pas detura. Lo patje l' ha deixat, é ella furiosa de veurers sola al mon é sens ventura, ha pres desesperada la carrera de rentar pe 'ls soldats; é es bugadera!

X.

Al poble de Sant Boy hi ha una gran casa ahont recullen locats; la bojeria, allí oblidat de tots sense la espasa que tants llors li donás en llunyá día, viu Don Nyigo ab la pensa tantost rasa de tant qu' ab lo Corneli Sant rumia y al quarto trenta sis de l' ala dreta sa casa 'ls ofereix aquest poeta.

M. RIUSEC.

DE LA FONT GROGA AL PARNÁS

VIATJE LITERARI, CRÍTICH, HUMORÍSTICH Y ANALÍTICH SENSE ORDRE NI COMPÁS.

CAPÍTUL ONCÈ.

Las lliçons de 'n Pere Serafi.—La sala d'espera.—La capella de la fama.—Trovo coneguts y amichs.

Estàtich y encisat de tot quan veyà
pàs á pàs, com anyell dócil seguía
al vell poeta que de guía 'm feya.

D' Homer y Pindar la divina Ciència
en l' urna del seu front s' aposentava,
fent mes clara y florida sa elocuencia.

Las bellasas del art me senyalava
y á devant de las flors de la retórica
son flayre respirant s' entussiasmava.

De tot me feya una ressenya Histórica
Me donava lliçons d' arquitectura
desde l' estil barroch fins á la dórica;

M' esplicava 'ls secrets de la pintura
fentme admirar d' Apeles la fermesa,
y de Raphel y Rubens la dolsura.

Dels fills d' Atenas l' immortal sabiesa,
de Roma impura 'l criminal deliri,
de Ninive 'ls tresors y la feresa,

Babilonia tornada en cementiri,
De Cató la virtut, l' amor d' Elena,
l' orgull de Jerjes, de Gepté 'l martiri,

De Sócrates la fé, de Heli la pena,
de Artemisa lo dol y la constancia;
Mucho cremantse 'l bras, devant Parcená.

Lo noble sacrifici de Numancia,
y altrás mil gestas de la Humana História,
ab veu dolsa y poética elegancia.

Procurava ficsar en ma memória
lo Bardó llemosí, quan arrivarem
á las portas del temple de la glória

Com si fossim de casa hi penetrarem
y d' un llarch corredor seguint la via
á la dreta, un saló, esplendent trovarem,

Molta gent congregada en ell hi había,
y segons vaig conèixer per la cara
tots eran sacerdots de la poesia.

Semblava alló 'l Bolsín, quan ab l' avara
ánzia de fer negoci 'ls agiotistas
cridan l' alça y la baixa armant gatzara.

Tipos escardalenchs, figuras tristas,
tronats la majoria, repassavan
unas en la paret ficsadas llistas (1)

Son nom en ellas febrosenchs buscavan
y trovantlo molts d' ells, á un' ampla porta
dant mostrás d' impaciencia s' abocavan.

¡Obriu que volém entrar! ab veu molt forta
cridavan tots á l' una, inútil era;
no aquell que crida més los llores s' emporta.

Lo Conserge d' allí, en Gerar Cabrera (2)
los hi deya: —Minyóns, no cridéu massa,
las cosas del Parnás volen espera;

«Ja sabeu que per 'quí tan sols hi passa
qui li toqui de drèt, espereu l' hora,
catxassa sobre tot, tingau catxassa.»

Mes ni aixís no se 'ls treya de la voia,
que tot hom' què en la glória 'l goig amida,
desitja veure 'l sol si ha vist l' aurora.

Jo mirava ab la vista embadalida,
aquells sers escullits que ab sostingudas
lluytas terribles, demanavan vida.

Moltas caras hi veyà conegudas,
molts amichs y companys allí hi tenia,
testimoni de ditxas ja perdudas.

Un aplauso donarlos jo volia,
estrenyentlos la mà, més l' amich Pere,
digué que de cap mó 'm convenia.

JOSEPH M.ª CODOLOSA.

Seguirá.

1 Dispensin: 'Transposició se 'n diu d' eixa figura,, Rueda 'Ret y Poet.,,

2 Gerar de Cabrera, un dels mes discrets trovadors d' el segle XII amich de l' infant Frederich, rey de Sicilia.

LAS DEU RECLAS DE
Jefferson

En una carta escrita per Jefferson al seu homónim
Tomás Jefferson Smith, en l' any 1825, lo president
dels Estats-Units, dóna las deu reclas següents:

- 1 No esperéu may á fer demà lo que podeu fer avuy.
- 2 No confieu á un altre tot alló que podeu fer vos mateix.
- 3 No disposéu del vostre diner avans d' haberlo guanyat.

4 No compréu may lo que us es inútil ab lo pretext de que es barato.

5 La vanitat y l' orgull, nos constan mes que la gana, la set y 'l fret.

6 May nos arrepentim d' haber menjat poch.

7 No hi ha res que cansi, si 's fa de bona voluntat.

8 Nos han donat molts mals ratos, desgracias que no 'ns han arribat.

9 Agaféu sempre las cosas pel bon cantó.

10 Si us irritéu, contéu fins á déu avans de parlar, y fins á cent, si estéu molt colèrich.

—M' ha dit que al punt de las quatre
fòra aquí; ja son las cinch...

¡Aquest vespre 'm sentiria
si siguès lo meu marit!

PARQUE

—¿Qui es aquell que 't mira?
—Aleix,
sempre estàs ab lo mateix.

—M' estaré aquí de parada
tot senthi la mitjdiada.

—Bel, fès com qui no 'ls veyém
y al tombá 'ns hi toparém.

Don Gonzalo

COMEDIA CATALANA EN 3 ACTES DE D. ALBERT LLANAS

Si tractessim de esfilagarsar punt per punt l'última obra del senyor Llanas, n'hi trovaríem molts en que apoyarnos pera dur á terme la nostra tasca, perque de defectes ténues y lunars ab pel muixi, *Don Gonzalo* 'n té, com casi totes las obras, pero fixemnos mes en son conjunt que en res y fem justícia al autor, dihentli que ha escrit una comedia, sino de gran éxit, molt passadora.

Sobretot alguns de sos personatjes son trets del natural, si per aixó s'enten portar á las taulas tipos que los veyém del carré alguna vegada. Y aixó succeeix ab en *Bieló*, carreter de mar, en *Nasi*, cotxero acomodat, *Tomasa* sa muller, mestressa de la cotxeria y algo *don Albert*. En quant als demés personatges, si be no son falsos del tot, per que l'autor d'una obra casi may pert lo temps en descriure un tipo fals á tot serho, y si li resulta es contra la séva voluntat, no tenen la naturalitat de las sobraditas *fotografías*. Ara, tocant á lo útil que son en escena los personatges de *Don Gonzalo*, debém confessar que 'l de *don Manuel* no hi fa molta falta que diguessim, y 'l del seu companyant, l'amich de carrera del fill d'en *Nasi*, es completament inútil. En *Tóful*, resulta una caricatura de ventall, y 'l reputadíssim abogad, *don Gonzalo*, no ho sembla pas gayre un home sabi y docte, perque, generalment los abogats célebres, com l'autor lo presenta mostran sovint son caràcter y ferma enteresa, mentres que 'l que porta 'l títol del'obra de 'n Llanas, nos vá pareixer un novato en lo Foro, un jove estudiant sortit de l'aula, en globo algo pobret d'esperit, á pesar de possehir tants diplomas com posseheix de Academies y Associacions y ser fins doctor en Lleys.

Apart de tot aixó, la comedia resulta entretinguda, 'l públich celebra los innumerables xistes de que está saturada y situaciones cómicas, algunas d'ellas de verdader efecte, que demostran ingeni en son autor y coneixement escénich. Pero, (aquí hi ha un *pero*.) vam trová, y ab nosaltres casi tothom, que la comedia está dividida en dos actes seguits y ben filats y un tercer que de moment sembla d'un'altra obra, y aixó sempre es un defecte capital, que tots los autors deuen tenir en compte al escriure sas produccions. Al aixecarse 'l teló y veurer l'acte tercer de *Don Gonzalo* vam pensar ab aquell que vá á cal sastre á ferse fer un tra-jó d'americana, ermilla y pantalóns y després pert una de las tres pessas de que's compón lo *terno*, tenintse la de fer d'un'altra roba per no trovarne de la mateixa.

Se coneix que 'l senyor Llanas va fer de correguda 'ls dos primers actes y al escriure el tercer pensava ab un'altra comedia.

Don Gonzalo es una obra de costums barceloninas, y ab tot y tenir un argument que s'hauria pogut desarrojar en un ó dos actes, s'agavanta fins á tres y aixó 's deu á que l'autor coneix al *dedillo* 'ls ressorts de las taulas y sab treuren partit, ajudat de las

patotxadas que intercala als parlaments, de qualsevulla escena. Aquell carreter si 'ns arrivém allá á la Riba y pels voltants del carrer del Rech lo veurém fet y pastat al de la comedia y en moltes cotxeries trovarém lo tipo del *Nasi*, pero repetim; que al Col·legi d'abogats de Barcelona no hi podrém veurer lo qu'ell nos presenta com una eminencia. ¡Avuy que 'n corran de tan decidits! Com *don Manuel* si qu' en trovarém á cada pás; grave, enter, respectable... aquestos abundan.

Després la precipitació ab que 's desarrola la comedia fá mal efecte, puig casi be no 's comprén que un cotxero tan *idóltra del géch* y despreciatiu per lo *senyoriu* de *don Gonzalo*, son fill, cambihi de modo de pensar ab una rapidés tan asombrosa, sols per que l'abogad-colegial li fá un petit discurs en el que li diu que ha de posarse *americana* y ell... ¡eriat tota la vida entre las rodasy 'ls *pescantes*! accedeix depressa com el llamp... sens dupte per donar fi á l'obra, puig d'altre modo desmenteix la tossuneria que mostra durant tres actes, en una sola escena.

N' obstant hem de regoneixer talent dramátich al senyor Llanas, puig se 'n necessita molt per fer produccions en tres actes ab poch material (si be 's nota que l'autor los ha estirat com una goma) pero ha sapigut sortir ab la séva.—Ell degué dirse: ¿Una comedia que fassi riurer molt y se senti ab gust, deixant apart alguns detalls que la fuman un xich?; donchs escriuré *Don Gonzalo*.

Y ho ha lograt, perque tothom riu, sobretot sentint contar á n' en *Bieló*, lo lance de la bofetada que va donar al municipal y l'entrevista ab l'Alcalde primer, qu' es un be de Deu de xistes, expontanis y de bon género, com son en casi tots los passatjes de l'obra.

Passant ara á 'l execució dirém que va anar bastant ajustadeta distingintse tots los artistes, especialment las senyoras Parrenyo y Palá y 'ls senyors Tutau, Goula, Bonaplata, Pigrau y Fuentes.

Al senyor Guitart, encarregat del paper de *Don Gonzalo*, molts son los que li han dit que representá 'l personatge un xich borrós, pero, en honor de la vritat, molta part de la timidés y cohibició que mostrá lo senyor Guitart, fou deguda á que 'l senyor Llanas, autor de l'obra, va equivocar un xich lo caràcter de dit personatge al dibuixarlo tan diferent de lo que hauria de ser per lo que representa.

De tots modos l'autor mereix nostra felicitació.

J. AYNÉ RABELL.

GALERIA DE CELEBRITATS

10 CENTIMS RETRATO

Figuran ja en aquesta celebrada galeria de retratos sobre cartolina, deguts al llapis del dibuixant especialista en aquest género, Sr. Puntó suspensius, una escullida collecció en la que hi constan entre otras, las personalitats artísticas E. Mendoza Tenorio, F. Soler de Ros, J. Guerra, C. Parreño, C. Martinez, Ll. Campos, A. Rossi, E. Duse, E. Borghi-Mamo, M. Franceschini, C. Delgado, S. Alverá, A. Vico, T. Edison, J. Gayarre, F. Uetam, M. Matorrodona, J. Valero, V. Balaguer, N. Monturiol, P. Sarasate, E. Mascheroni, L. Fontova, C. Bórdalba, R. Nobas, Ll. Gorritz, María J. Massanés, M. Montes, J. Ruiz, P. Tintorer, M. Fabregas y C. Lorenzale.

Primavera

AL MEU APRECIAT AMICH LO JOVE POETA R. ALONSO.

OT riu: hasta las mévas botinas.

La Natura, durant Abril y Maig,
sembla que gosa treyentse l' abrich.

Lo rossinyol canta y la raspa de casa
també.

Los aucells de las gábias de la Rambla
dels Estudis deixan anar sos *pius* alegres,
y 'ls de la Rambla del Mitj deixan aná un'
altra cosa.

Las flors ab son aroma 'ns fan olorar y
las clavegueras 'ns fán tapá 'l nas.

Lo sol y 'l mèu *chaqué* son més lluhents.

La lluna es més clara y la xacolata també.

La brisa del mar *despeja* la calitxa; la brisa dels cups
enterboleix los caps.

Las estrellas brillan per sa presencia y 'ls municipals
de punt brillan *por su ausencia*.

L' atmósfera es més *limpia* y la butxaca del contri-
buyent més neta.

Lo taronjer ostenta sos brots tenyits de blanch y la
méva mitja taronja ostenta sos cabells tenyits de negre.

L' aygua del riu murmurant corre y 'l lloguer de
casa també.

Lo blat mostra son cap verdós pe 'ls camps, y aque-
lla mossa ensenya son cap-vert per carrers y plassas.

Tot bull menos l' olla de casa: (la de la carn.)

Bullen tots los cors plens de goig, vessant amors qu'
encenen lo foch de las passións y bullint las olías ple-
nas de monjetas també vessan y apagan lo foch dels
fogóns.

Obert lo cel, reb 'ls perfúms de la terra y 'ls vehins
de casa reben 'ls *perfúms* del cel-obert.

Las plantas mostran sa ufana, y l' home més ufanós,
si no té rals per calsar-se, ensenya las plantas... dels
peus.

Los encostipats fugen y 'ls lladres del Estat no tornan.

La calma regna per tot; basta en las fábricas.

La tristesa del hivern cessa; l' alegría dels que que-
dan cessants, també.

Tot es florit; hasta 'l formatje.

Tot se floreix; hasta una noya...

La Primavera ha arriuat.

La miseria ja es aquí.

J. BARBANY.

¡Ditxosos ells!

SONET

Ditxosos los que bo y cantant follías
allá en los fértils camps ab fé treballan
y 'l diumenje, contents y alegres ballan
al só de la dulzaina en las Masías.

Ditxosos los que aixís passen los dias
y en la marxa social aixís s' encallan,
puig jamay per cap títol se barallan,
ni saben d' aquest mon las picardías.

Ditxosos ells qu' en pagesescas casas
y entre mitj de virám, tocinos y ases
de tota vanitat tranquils se riuhen.

Ditxosos joh sí! aquells, que no mes viuhen
per sembrar y cullir, menjar y jeure,
qu' es tot lo que del mon ne podem treure.

A. ROSSELL.

QUEIXAS D' UNA ROSA

I.

Una rosa sospirava
dintre d' un flayrós jardí
y ab enutx aixís parlava:
—¡Sent mon olor pur y fi
perque ingrata papallona
me besa per una estona
y á altras besa com á mí!

Me diu sempre:—Jo t' adoro,
qu' es lo teu, preuhat olor—
Jo per ella d' amor móro.
¡Y ella besa un' altra flor!
mes jo 'n só d' ellas sultana...
perque mon amor demana
si no es per mí son amor?

Quan tot just era poncella
vestideta ab colors vius
sos petóns rebía d' ella,
sas besadas mes jolius;
mes, plorant sa lleugeresa
avuy sento greu tristesa
com l' auell que pért sos nius.

Crexia bella, ufanosa,
y sas alas de color
á trench d' auba esplendorosa
me donavan polsims d' or;
ara que sóch una rosa
del jardí la mes hermosa
regonéch son fals amor.

II.

Si ara 'm besa 'm diu:—Germana
ja may te podré oblidar—
¡Ay, que ho diu sols l' inhumana
per poguer ma mel robar!

Capritxosa en amoretas
ella va corrent sens fi,
y ab un bés, las poncelletas
enamora del jardí.

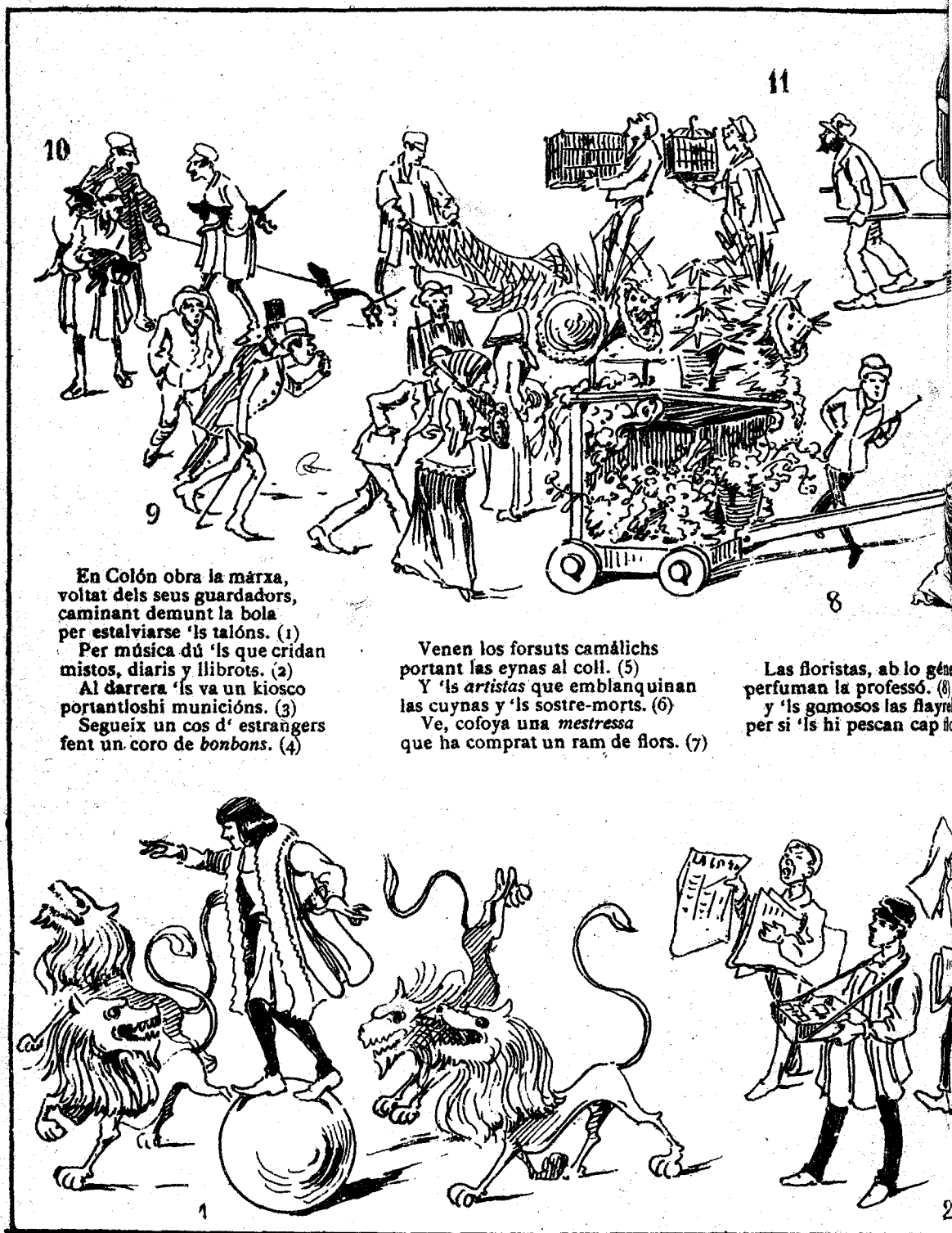
Y jo ploro sense mida
anyorant lo seu amor;
ma fullada veig marcida
quan era ahí mon tresor.

Pobra de mí; la corona
de ma altiuesa reyal
pér la falsa papallona
ja es corona funeral.

Ab tristó, sento que 'm móro,
vull cercar un lenitiu...
¡mes ay, que lo que l' adoro
ma pena prou que li diu!

Pero ella, enjogassada
no s' hi para ab mon sofrí;
voleyant esbojarrada
las poncellas del jardí
petoneja enamorada
¡y ni un bés me dona á mí!

FRANCISCA RABELL DE AYNÉ.

En Colón obra la marxa,
voltat dels seus guardadors,
caminant demunt la bola
per estalviar-se 'ls talóns. (1)
Per música dú 'ls que cridan
mistos, diaris y llibrots. (2)
Al darrera 'ls va un kiosco
portantlos hi municions. (3)
Segueix un cos d' estrangers
fent un coro de bonbons. (4)

Venen los forsuts camálchs
portant las eynas al coll. (5)
Y 'ls artistas que emblanquinan
las cuynas y 'ls sostre-morts. (6)
Ve, cofoya una mestressa
que ha comprat un ram de flors. (7)

Las floristas, ab lo gèu
perfuman la professó. (8)
y 'ls gomosos las flayres
per si 'ls hi pescan cap flor

Manifestació cívica en

També 'ls venedors de gossos
van á ferhi 'l seu Agost. (10)
y 'ls aucellayres hi portan
verdúms, lloros y mussols. (11)

Perque l' ordre no s' alteri
hi rondan los polisonts; (12)
y 'ls civils van vigilant
per si vé cap Salmerón. (13)

IMPARCIALITAT

(RIGUROSAMENT HISTÓRICH.)

—Té, llegeix aquest sonet;
ves si t'agrada, Segarra.

—¿De qui és?

—Es d'en *Pitarra*;
lo vaig copiar d'un llibret.

—¡Carám! Te un *istil* qu'assombra.

¡D' aixó se 'n diu sabé escriurer!

Ja t' dich noy, que per fer riurer
en *Pitarra* 'n te de *sombra*!

—Donchs veig que 'l trobas molt bò.

—Te dich, noy, qu' es molt bonich,

—Donchs mira: mon bon amich,

aquest sonet l' he fet jo.

—¿Si? Lo llegiré altra volta...

¡Es vritat! Ja veig qu' es téu...

¿Veus? Aquest vers que *poch breu*...

¿Y aquest altre? No té solta.

Ja ho veus, lector; en Segarra
opina aixís del sonet:

era bò sent de 'n Pitarra

y en sent méu diu qu' es mal-fet.

Qu' aixó es enveja y res més

aquesta *treta* m' ho abona,

puig lo sonet que llegí, es

del *¡Rector de Vallfogona!*

ROSSENDO PONS.

Tot viatjant

Audaces fortuna juvat.

Lo carril bronzint volava,
vora d' ella jo m' estava
dintre un cotxe de tercera;
y com sa mare dormia;
jo la cintura estrenyia
de la nineta pitera.

Eram sols dintre 'l vagó,
comensava la foscó
lo bell paisatge á esborrar,
y dins mon cervell, ruent
va crusar un pensament
que mon cor feu bategar.

Dintre un túnel entrá 'l tren,
com al cau una serpent,
y jo dich «¡es la ocasió!»
m' abalanso foll d' amor,
l' estrenyo sobre mon cor,
y faig esclatá un petó.

Mes, ¡oh llamp! s' ou un xisclet,
jo resto aturat y fret!..
ella confosa y vermella,
y quan la claror ha entrat...
jo comprench que atabalat...
¡¡he fet lo petó á la vella!

A. LLIMONER.

BIBLIOGRAFIA

Hem rebut las primeras entregas d' una novela que publica la casa editorial «Espasa y compañía.» Se titula *Consuelo*, y es original de don Francisco Gras y Elías. L' acció de la novela 's desarrolla á Barcelona, y la majoria dels seus capítols son quadros de costúms de nostra terra, ben observats y escrits ab la galanura d' estil que tant caracteriza al senyor Gras y Elías.

La part editorial se recomana, aixís per la bondat del paper, com per la pulcritud del tiratge tant del text com de las láminas al cromo, originals del senyor Planas.

Nostre apreciat amich lo reputat poeta catalá en Francesch Marull, conegut ja de nostres llegidors, ab lo títol de *Ayres del Ampurdá* ha publicat y 'ns ha remés un tomo de sas poesias premiadas en distints Certámens, que 's recomanan per son sabor patrial y galanura, de las que 'ns abstenim de fer ressenya critica per haverla ja feta á son degut temps cada Jurat per sí.

Sols nos resta recomenar dita obra als amants de la literatura catalana, segurs que ab ella hi passaran ratos deliciosos.

Agrehim l' envió al nostre amich y li dém la enhorabona.

S' ha publicat lo tomo 14 de la «Biblioteca del Siglo XIX» que conté quatre bonicas noveletas del gran escriptor francés Juli Sandeau, quals títols son: *El corazón de un marido*, *El tocador de violin*, *La décima musa* y *La última hada*.

Dit tomo 's ven en la nostra Administració al infim preu de dos rals.

¡¡ESTÁ Á PUNT DE SORTIR!!

UN NÚVOL DE PÀS

Comédia catalana d' éxit

escrita per

J. AYNÈ RABELL

¡32 planas, paper satinat y cobertas de color!

¡¡DOS RAUETS!!

Als nostres Corresponsals se 'ls farà lo 20 per cent de rebaixa.

Ánimo y á fer «pedidos»

¡SORTIRÁ AVIAT!

¡COMEDIA D' ÉXIT!

NOSTRE RETRATO

Lo de la distingida soprano dramática d' ópera italiana D.ª Matilde Rodriguez, tenim avuy lo gust de inclourer en nostra Galería.

Dita artista, espanycla per anyadidura, posseeix un extens repertori d' obras en las que hi logra merescuts triunfos y altas distincions com aixís ho han assegurat lo públich y la premsa d' Italia. Sobretot la Sra. Rodriguez está admirable en *Gli Ugonotti*, *Africana*, *Un ballo in maschera*, *Mefistófele*, *Aida*, *Ernani* y *Faust*, y en *La Gioconda* que dissapte passat van fer al Liceo, va acabar de demostrar la nostra biografiada que te en l' escola del *bel canto* un gran porvenir y per forsa hi conquistarà sempre llorers y aplausos.

ANANT À PLASSA

L' una es vella, l' altra es tendre
y ab lo cistell á la mà,
la vella se 'n vá á comprá,
y la jove se 'n vá á... vendre.

Teatros

LICEO

Brillamment reinaugurà aqueix teatre dissapte passat las audicions d'òpera, ja que estigué radiant de hermosa y plé d' escullidíssima y temptadora concurrència.

Ab algo s' havia de coneixer lo cambi de direcció, y aixís ho notarem nosaltres, puig la Societat Artística ha tingut la amabilitat de remetre'ns un *passee*, distinció qu' agra-him.

Pera debut de la companyia s' escullí la bonica òpera de Ponchielli *La Gioconda*, en la que feren son debut en nostre públich las senyoras Rodríguez, Guerini y Carotini.

Dotada la primera de una perfecta escola de cant é intui-ció artística, doná á la protagonista, tot lo relleu degut, fent sobressortir las bellas de que está impregnat lo personatge, per lo que fou extraordinariament aplaudida en várias pessas y entre ellas en lo gran *duo* del segón acte, concertant final del tercer y tot lo quart, acte de verdadera proba pera un' artista dramática y que la senyora Rodríguez á pesar de la emoció natural en un nou públich, ne sorti ayrosíssima.

La senyora Guerini á mes de ser una *real jembra* es una *mezzo soprano* de envejables facultats que fou molt aplaudida en lo esmentat *duo* y ab lo de Laura y Enzo del matx segón acte, no desmereixent son personatge en tot lo resto de l' obra.

Al senyor De Marchi se li observaren progressius adelantos, que foren molt celebrats per sos admiradors vejentse aplaudit ab frequència.

La senyora Carotini y 'ls senyors Aragó y Visconti, contribuïren al bon conjunt com també lo mestre senyor Mascheroni que portá la òpera ab gran acert, per qual motiu se li tributá una ovació junt ab los artistes al final del tercer acte.

Está anunciada la preciosa òpera *Rigoletto* pera debut de la senyora Turconi-Bruni y 'l senyor Moretti preparantse ademés *Lohengrin*.

ROMEA

Cap novetat ofereix aquest teatre.

En lo benefici de la simpática actriu senyoreta Castillo lo teatro estava plé de escullida concurrència y la beneficiada á mes de aplausos, fou obsequiada ab vários regalos. Se posá en escena, com ja anunciarem la setmana passada, lo drama *Lo ferrer de tall* y la bonica comedia *Las cuatro esquinas*, que tingué un desempenyo algo flach per algunas parts, á causa de la falta d' ensajos.

Pera dillúns pròxim anuncia lo seu, lo trempat galán jove senyor Fernandez ab *La fuerza de la conciencia* y estreno en aquest teatre de L' *adrogue del cantó*.

Hi preveyém un plé.

Res mes de nou. Esperém lo drama *La familia Carbó*.

Y entretant vinga la *gran idea* que de tant véurela anunciada alguns se tornan *sabis*.

NOVETATS

De la comedia *Don Gonzalo*, 'n fà revista apart nostre re-dactor senyor Ayné Rabell.

Aquesta obra continua representantse ab bona acullida, per lo que felicitem al autor senyor Llanas.

Res mes de nou ha ocorregut aquí, á escepció del benefici del actor senyor Oliva que tingué lloch lo dillúns últim ab las comedias *Lo meu modo de pensar*, *Ni la teva ni la meva* y la pessa *Indicis*. Lo teatro estava be de gent y aplausos n' hi hagueren bastants.

Ara l' Empresa amenisarà 'ls espectacles de l' exhibició de Mr. Feliu (á) *Roi de Rois Uniciclistes* que executarà váris exercicis ab mitja roda de carruatge.

Rodas, no 'n faltan á la cotxeria d' *Naci*, sino que ho diga *Don Gonzalo*.

Se prepara lo benefici del primer actor y director senyor Tutau, ab lo drama *La taberna*.

Molt bé.

CATALUNYA

Una gran decepció sofrírem ab l'estreno *Madrid petit*, sar-zuela anunciada ab molt bombo y ab la distinció de privilegi d' estreno.

¡Per qualsevol obra, se solicita privilegi!

Descontant la *claque* del teatro, tota la concurrència protestà unanimitat de ayal obra, que ademés de un argu-ment pesadíssim no conté ni un sol xiste.

La música original del mestre Valverde (fill) está á la altura de la lletra.

Contribuí en gran part á son desgraciát éxit (no tot té de ser per los autors solament) la execució desastrosa que hi donaren alguns actors ja que per lo modo de recitar los parlaments semblavan aficionats.

Ab ánsia s' espera *La caza del oso* que també ve anunciada ab la *coletilla* del privilegi d' estreno.

¡Que será!

La setmana entrant ho sabrán.

TIVOLI

La resurrecció de la tant popular *Mascota* ha dat nova ocasió en veurer to teatro concorregudíssim, en gracia sens dupte á habersé encarregat lo popular barítono senyor Ripoll del inolvidable *Pippo*, que ja es sabut no hi te rival.

No sortí xasquejat lo públich, puig dit artista conserva aquella fresca, sonora y potenta veu que algún temps tanta admiració causá, logrant que *La Mascota* sigués la obra de cartell de la temporada y la pedra filosofal de la compta duria.

Secundá ab acert al esmentat actor, la senyora Llorens en la protagonista, sent llastima que los demés personatjes no fossin confiats á las primeras parts de la companyia, ja que apesar de sos bons desitjos lograren se recordés á actors que 'ls han precedit ab mes aplauso y agrado del públich.

GAYARRE

Molt aplaudida siguié la nova sarzuela dels senyors Liern y Madeca ab música del mestre senyor Mateos, titulada: *La Granadina*.

Dita zarzuela apesar de tenir un argument bastant tractat en lo teatro, la festiva ploma del senyor Liern lográ que lo públich ho posés en oblit per regositjar-se ab los moltí-sims xistes que té.

De la música sobressurt una preciosa habanera sumament originalíssima que 's farà popular dintre poch temps, composició que bastaria persi sola á fer la reputació de son autor lo mestre senyor Mateos, si no la tingués ja alcansada. Se distingí en la execució, la senyoreta Martinez que 'ns feu una *granadina* inmillorable.

Se prepara l' estreno de *Para dos perdices... tres*, sarzuela que la empresa ha alcansat se estrenés avants que en los teatros de Madrid.

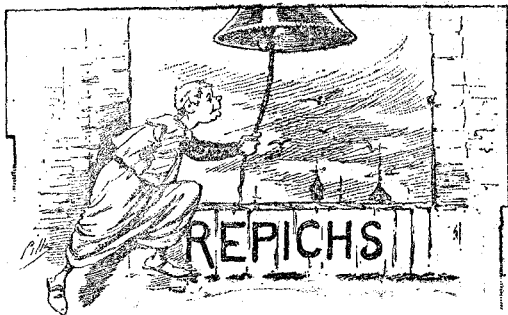
CALVO-VICO

Diumenge passat va despedirse la companyia drámatica que ab tant acert habia dirigit lo senyor Buxens, logrant tots los artistes molts aplausos en las obras que van posarse en escena. A la tarde *El Arcediano de san Gil*, *La Carcajada* y la xistosíssima comedia *Un home de palla*, distingintse com sempre en lo desempenyo de las tres aplaudidas produccions, las senyoras Salvador, Cuello y Pavia, y 'ls senyors Buxens, Millá y Perelló.

A la nit, ab la llegenda trágica d' Echegaray: *En el seno de la muerte* y la preciosa joguina de Blasco, *Pobre porfiado*, tingué lloch lo benefici del actor senyor Vila que fou aplaudit per la numerosa concurrència. Lo senyor Buxens en son paper de comte de Argelez estigué mes que regular. Los demés bastant enrahonadet.

Per si nó ho saben, ara en aquest teatre hi tindré mágica, l' entreteniment de las criaturas. Pero, la qüestió son rals. ¡Oy senyor Panadés?

UN CÒMIC RETIRAT.

Lo divendres passat á la matinada al anar á obrir l' Administració, 'ns la várem trobar oberta; pero en pago de la feyna que 'ns estalviaren obrint, los granujas s' habían emportat unas 500 pessetas en metálich y bitllets del Banch.

Com que aquesta manera de cobrarse 'l treball va sorprendrens, desseguida 'n donarem part á l' autoritat municipal y á dos jefes de policia; però á la cuenta, com si no haguessem fet res, porque no hem sapigut res mes dels diners, ni dels lladres, ni dels municipals, ni de la policia.

Compreném que lo del primer de Maig los porti molt preocupats, pero no tant que per lo que tal vegada no succehirá, que es lo mes probable, no 's procuri esmenar lo que ja ha succehit.

Y 'ls diris á qui ho participárem ¿per qué no 'n digueren res?

Després posarán lo crit al cel, si á ca la Ciutat no 'ls hi fan sapiguer alguna cosa que hagi passat.

En las primeras funcions que s' han donat en lo Liceo, los espectadors, además de la *Glocondá*, gosaren d' un altre espectacle. Un *cuvencito* 's presentá en las butacas vestit de frach vermell. Preguntavan alguns, si la casaca s' havia sofocat, altres creyan que 'l jove s' havia equivocat de temporada, pero tots convenian en que alló era un xiste vermell.

Aconsellém á aquest dandy, que no vagi vestit aixís á veure ¡Eh, á la plaza!, porque hi surt un novillo de veras y l' invertiría.

Lo dilluns de Pasqua se va suspendrer la funció en lo teatro Calvo-Vico. Donchs dos días després surt *El Suplemento* y diu que 'ls actors van lluhir-se en lo desempenyo de *La Carcajada* (obra qu' estava anunciada y fou suspesa).

De la comedia catalana *Cofis y mofis*, n' es autor D. Joseph Feliu y Codina. Donchs surt *El Suplemento* y diu que l' autor de *Cofis y mofis* es lo senyor Ferrer y Codina...

En fi que sobran los comentaris.

O faltan redactors que sápigam lo qu' escriuhen...

Telegramas

Madrid 5.—4 tarde.—Suspesas representacions de *El padre Juan*. Com se suposa, 'l drama no es del género flamench ni del pornogràfich, sino, la seva sort hauría sigut distinta.

A. CUNYA.

Torin 5.—6 id.—Corrida fluixa, escándol fort. L' autoritat desatesa; lo públich salta á la plassa y treu al badell fora. Plouhen pedras y ampollas, rebentne una 'l front lo catxeter. La plassa está partida y l' ordre també. Los xiulets y 'ls crits aixordan. En una paraula: digna funció de toros.

SALAO.

L' escriptor D. Ricardo Sepúlveda, ha publicat en *La Epoca* de Madrid un article, en lo qual demana que 's canonise á la reina Isabel la Católica.

¿Per qué no? No vindrá pas d' una.

L' acta de l' Económica Matritense, de la qual apareixia elegit diputat en Romero Robledo, s' ha declarat *gravi*.

Lo senyor Romero Robledo está molt cremat d' aixó y no té rahó d' estarho, porque si ell hagués fet las eleccions, encara 'n resultarian més de actas graves de las que avuy ne resultan, per més que sembli mentida.

Mentres á París se cantava l' última ópera de Massenet *La Mage*, á Londres l' escoltavan sense perdre una sola nota, tant de las arias com dels coros y dels concertants. Fins sentían los aplausos del públich.

Aixó era per medi del gran teléfono establert entre las dugas ciutats.

Ab aquesta invenció potsé 's trobaria la manera de que 'ls cantants no fossen tant exigents de preu, porque posant teléfonos d' un teatro al altre, una companyia sola bastaria per molts teatros y no hi hauria necessitat de tantas contractas.

S' ha publicat lo programa de la segona exposició canina, que 's verificará á Madrid del 5 al 8 del mes entrant.

Hi haurá premis per gossos de cassa, de defensa y de lucco.

Las inscripcions s' han de fer del 15 del corrent al 4 de Maig.

Nosaltres pensém enviarhi un *perro grande* y un *perro chico*.

Lo unicciclista Mr. Feliu, que actua en lo teatro de Nove-dats, al que fassi 'ls seus exercicis li ofereix 500 pessetas.

Aquestas convindrien als Editors de *LA TOMASA* que las hi foren robadas la setmana passada pels cacos desvergonyits que ab tota la *sans façon* van entrar de nit á la botiga y anaren á fer de las sevas á la caixa.

Ab aixó, Mr. Feliu, si té l' amabilitat d' ensenyará fer los seus treballs als nostres Editors y 's deixa vencer per ells, de bona gana pendrán las 500 pessetonas.

Avis important

Habentnos sollicitat alguns anunciant, que obrissem una secció d' anuncis en aquest periòdich, hem determinat complàurels obrint aquesta secció en l' última plana. Los que desitjin anunciar, se servirán acostarse á aquesta administració, ahont se 'ls enterará de la tarifa de preus.

LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY

Redacció y Administració de *LA TOMASA*

Sant Ramón, 5.—BARCELONA

PER QUARESMA (HISTORIETA)

(Seguirá.)

—¡M' ha deixat esllumat! ¡No entench perquè s' entreté tant en lo confessorari una senyora que té 'l marit boig!

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

La primera es part del cos, negació es la que fa tres, nom de dona es prima-dos y si tant vols ser curiós veuràs que Tot nom d' home es.

RAMIRO BALCELLS.

TRENCA-CERVELLS

Buscar lo nom d' un riu en que hi entra una sola vocal repetida quatre vegadas.

V. PADRÓS.

QUADRAT NUMÉRICH

.....
.....
.....
.....
.....

Sustituhir los punts per números de manera que llegits vertical, horisontal y de punta á punta, donguin per resultat 30.

JOAN ESPEL.

SINONIMIA

La Tot, qu es nena formal, al hort hi té una total.

FRANCISCO CARRERAS P.

TERS DE SÍLABAS

.....
.....
.....

Sustituhir los punts per lletres de modo que llegit vertical y horisontalment diguin: 1.ª ratlla: Util per pesar; 2.ª: Per viatje; 3.ª: Nom de dona.

JOAN DOMENECH.

TRENCA - CAPS

D. Tomás Zesano

Marsella.

Formar ab aquestas lletres degudament combinadas lo títol d' una sarzuela castellana.

BRUNO DURÁN.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8—Carrer de Barcelona.
7 6 4 2 6 5 7—Nom de dond.
4 7 3 3 2 8—Carrer de Barcelona.
4 5 7 6 7—Poble de Catalunya.
3 2 8 7—Nom de dona.
4 5 7—Parentesch.
8 5—Nota musical.
4—Consonant.

P. MORA GALLART.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO ANTERIOR

Xarada 1.—Bar-ca-ló.

» 11.—Pa-ca-

Mudansa.—Pap-Pop-Pop.

Geroglífich.—Per la Quaresma feix.

Trenca-caps.—Tres y la Maria sola.

Quadrat de paraulas.—B O J A

O R O S

J O N E

A S E S

Logogrifo numérich.—Comercial.

Anagrama.—Paula-Palau.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI

Preus de subscripció:

Espanya y Portugal, trimestre. 1'50 plas
Cuba y Puerto Rico id. 2 " "
Extranger id. 2'50 " "
Número corrent. 0'10 " "
" atrasat. 0'20 " "

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigir-se á la Administració y Redacció del periódich, carrer de Sant Ramó, n.º 5. LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.

Lit. Barcelonesa, S. Ramó, 5.—Barña.